

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 266
van **JELLE ENGELBOSCH**
datum: 4 januari 2016

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Novel foods - Knelpunten en faciliterende beleidsmaatregelen

Recentelijk werd de Europese verordening over nieuwe voedingsmiddelen aangepast om ze up-to-date te brengen met de huidige wetenschappelijke en technologische vooruitgang. Novel foods krijgen door deze aanpassing een snellere en eenvoudigere vergunningsprocedure. Onder deze novel foods vallen niet alleen zeewier, schimmels en algen, maar ook insecten nemen een groot aandeel in.

Ook in Vlaanderen worden deze novel foods steeds populairder. Recentelijk werd een stuurgroep insectenteelt opgericht, die in het najaar voor het eerst zou samenkomen. Deze stuurgroep zal fungeren als contactpunt en aftoetsingskader voor alles wat met insectenteelt te maken heeft. De stuurgroep kreeg als opdracht de knelpunten m.b.t. wetgeving in kaart te brengen. De minister gaf aan vanuit deze adviezen ook op Europees niveau een belangrijkere rol te willen spelen m.b.t. insectenteelt en novel foods.

1. Wie zetelt in de stuurgroep insectenteelt?
2. Welk traject is er reeds afgelegd binnen deze stuurgroep? Welke (voorlopige) conclusies en adviezen zijn er gevormd? Wat is het verder geplande traject van deze stuurgroep?
3. Op welke wettelijke of andere knelpunten m.b.t. novel foods moet nog een antwoord gevonden worden?
4. Creëert de nieuwe Europese verordening oplossingen voor de bekende knelpunten? Welke positieve impact zal dit hebben in Vlaanderen? Welke knelpunten blijven bestaan?
5. Hoe zet de minister verder in op een faciliterend beleid inzake novel foods in Vlaanderen?

ANTWOORD

op vraag nr. 266 van 4 januari 2016

van **JELLE ENGELBOSCH**

1. Algemeen Boerensyndicaat, Belgian Insect Industry Federation, Bemefa, Boerenbond, Departement Landbouw en Visserij, Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen, Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek, Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, Overlegplatform voor de Diervoederkolom, Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking, Vlaamse Landmaatschappij.
2. Zowel voor de stuurgroep als voor de werkgroep onderzoek, die beide deel uitmaken van het Strategisch Platform Insecten, is een huishoudelijk reglement opgemaakt. Op de eerste vergadering van de stuurgroep kwamen volgende thema's aan bod:
 - EFSA-opinie insecten: het is positief dat een zeer breed gamma van substraten deel uitmaakte van de risicoanalyse. Hierdoor blijft de weg open voor toekomstige ontwikkelingen die vandaag nog niet toegelaten zijn in de Europese Unie. Meer onderzoek is nodig over de microbiële en chemische risico's van insecten, afhankelijk van het substraat waarop ze geteeld worden. Binnen de wetgeving van de dierlijke bijproducten, waar insecten onder vallen, bestaan er zeven methoden voor verwerking van dierlijke bijproducten. Voor het eindproduct van deze verwerkingsmethoden gelden microbiologische normen. Onderzoek zou moeten kunnen aantonen dat insectenmeel, na toepassing van één van deze verwerkingsmethoden, hetzelfde veiligheidsniveau bereikt als vismeel. Dergelijk type-onderzoek is nodig om het statuut van verwerkte insecten in Europa wettelijk te verankeren.
 - Het statuut van restsubstraat: apart overleg is nodig tussen de OVAM en FOD Volksgezondheid gezien in de huidige regelgeving over het statuut van dit restsubstraat geen rekening wordt gehouden met insecten.
 - Reglementering rond verpakkingsafval in substraten: momenteel geldt een MRL (maximum residu level) van 0,0% voor verpakkingsmateriaal in insecten, waardoor bepaalde substraten (bv. supermarktafval) onmogelijk zijn terwijl insecten net hier een grotere meerwaarde kunnen leveren. De stuurgroep zal ijveren om in de wetgeving verpakkingsafval in het geval van insecten te verplaatsen van de negatieve lijst naar de lijst van beperkingen, waardoor bepaalde concentraties verpakkingsmateriaal in bepaalde substraten wel mogelijk worden.
 - Nood aan een duidelijke Europese visie (roadmap): belangrijke vraag is of de Europese Commissie een strategisch document zal opmaken dat een kader en visie biedt op de wettelijke mogelijkheden van insectenteelt. Vlaanderen is vragende partij voor zo'n 'European roadmap'.

Op de volgende vergadering van de stuurgroep zullen de overige knelpunten, die nog niet of onvoldoende aan bod kwamen, besproken worden.

3. De Europese regels voor insecten als food zijn vervat in de Novel Food verordening. De Europese regelgeving voor insecten als feed is een stuk complexer en gespreid over meerdere verordeningen, waarin meestal (nog) geen rekening gehouden werd met de mogelijkheden die insecten bieden in diervoeder. Sinds 4 december 2000 geldt een totaalverbod op het voederen van landbouwhuisdieren met dierlijke

eiwitten, zoals insecten. Dit verbod kwam er in de nasleep van de Europese BSE-crisis. Twee uitzonderingen gelden voor het gebruik van dierlijke eiwitten in diervoeder: gebruik in aquacultuur en in huisdiervoeders. Daarnaast is insectenteelt op basis van afvalstromen die verwerkte dierlijke eiwitten bevatten (zoals visafval), momenteel nog verboden. Twee Europese verordeningen houden dit nog tegen: de TSE-verordening en de verordening dierlijke bijproducten. Insecten moeten bijgevolg gevoederd worden met gesorteerde, zuiver plantaardige afvalstromen, terwijl de meerwaarde die insecten bieden t.o.v. andere landbouwhuisdieren, net schuilt in de efficiënte omzetting van reststromen in hoogwaardige eiwitten, vetten en andere hoogwaardige grondstoffen (vb. chitine). Deze meerwaarde kan dus momenteel niet benut worden.

4. Tot voor kort was het belangrijkste knelpunt met betrekking tot de toepassing van insecten in menselijke voeding het ontbreken van Europese wetgeving die de teelt, de handel en het gebruik van insecten voor humane consumptie regelt. De nieuwe Europese wetgeving bepaalt nu dat alle producten op basis van insecten behoren tot één van de categorieën van Novel Food.
Anderzijds zorgt de nieuwe wetgeving eveneens voor een uniformering en vereenvoudiging van de Europese markt voor nieuwe voedingsmiddelen, zoals insecten. Zo wordt de duur van de toelatingsprocedure gehalveerd en zal ook de kostprijs voor de registratie van een nieuw product dalen. De vertrouwelijkheid op de veiligheidsstudies wordt opgeheven. Een knelpunt dat blijft bestaan is de afwezigheid van een Europees lastenboek voor insectenteelt. Een dergelijk lastenboek is in het bijzonder van belang voor landbouwers, aangezien dat hen meer duidelijkheid zou verschaffen over omschakelingsvoorwaarden om als bedrijf tot de teelt van insecten over te schakelen, over de vereiste herkomst van het uitgangsmateriaal, over de huisvesting, de ziektebestrijding, de voeders, het slachten en verwerken, de verpakking, de opslag of het vervoer,...
5. Als gevolg van de medewerking van de FOD Volksgezondheid in zowel de stuurgroep van het Strategisch Platform Insecten, als in de vergaderingen op Europees niveau, wordt een wisselwerking tussen het Europese en het Belgische niveau op vlak van wetgeving rond insecten verzekerd. Door de wisselwerking tussen de werkgroep Onderzoek en de stuurgroep wordt ook onderzoek maximaal afgestemd op het beleid en omgekeerd. Binnen de werkgroep Onderzoek worden alle onderzoekspartners betrokken bij onderzoeksprojecten m.b.t. insecten, zodat zowel onderzoeksinfrastructuur als onderzoeksbudget en -personeel optimaal ingezet kunnen worden.